Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Santiago Onaindia Baseta

Amoroto, Bizkaia
(1909-1996)

Aurkibidea

Biografia

Amoroton jaio zen 1909an, Ugaran auzoko Oleta auzunean. Larrean egin zituen lehen eliz ikasketak. Markinan, Gasteizen eta Begoñan ikasketak osatu ondoren, 1934an apaiztu zen. Fraide karmeldarra eta euskal idazlea. Euskaltzain ohorezko (1979) eta 1991z geroztik EIZIEko ohorezko bazkide ere izan zen.

Zintak

AMT-004

- **Proiektua**: IRALEren Bizkaiera Bilduma
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Agirresarobe, Kolesti
- **Data**: 1989-01-11
- **Iraupena**: 95 min
- **Euskarria**: VHS Standard
- **Kodifikatzailea**: Unamuno, Arianne

Pasarteak

1. Hitzaldiak eta aitortzak egiten herriz herri

- **Erref**: AMT-004/002
- **Iraupena**: 0:01:27. **Hasi**: 00:00:32. **Bukatu**: 00:01:59
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:
Bizkaia, Gipuzkoa eta Nafarroa ondo ezagutzen ditu. Hitzaldiak eta aitortzak egiten ibiltzen zen herriz herri eta auzoz auzo. Larrean bizi izan da 1951tik aurrera.

2. Jolas, kantu eta ipuinei buruzko liburua

- **Erref**: AMT-004/005
- **Iraupena**: 0:04:36. **Hasi**: 00:06:36. **Bukatu**: 00:11:12
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
"Jolasketa" izeneko liburua zergatik idatzi zuen kontatzen du. Karmel aldizkarian idazten zuen. Lehengo liburua "Onbidea" izenekoa atera zuen, Santa Teresarena. "Jolasketa" liburuan ipuin, jolas, irakurgai eta kanta asko batu zituen. Bizkaieraz eta gipuzkeraz idatzi zituen.

3. Eskola publikoetako irakasleentzat materiala

- **Erref**: AMT-004/006
- **Iraupena**: 0:01:34. **Hasi**: 00:11:12. **Bukatu**: 00:12:46
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Eskola publikoetako irakasleek materiala behar zuten euskaltasuna transmititzeko eta horregatik idatzi zuen "Jolasketa" liburua.

4. Gaztaroko erreferente euskaltzaleak

- **Erref**: AMT-004/007
- **Iraupena**: 0:04:33. **Hasi**: 00:12:46. **Bukatu**: 00:17:19
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Irakurtzea
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Fraideak

Laburpena:
Erreferentziazko idazleak. Larrea auzoa lehen zelakoa zen kontatzen du. Karmeldarretan ikasi zuen berak. Maisu onak eta euskaltzaleak izan zituela dio, eta haiekin piztu zitzaion euskaltzaletasuna. Azkueren eta Kirikiñoren liburuak irakurri zituen.

5. Espetxean ingelesa ikasten

- **Erref**: AMT-004/008
- **Iraupena**: 0:02:28. **Hasi**: 00:17:19. **Bukatu**: 00:19:47
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa
- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Espetxean ikasi zituen hainbat hizkuntza. Ingelesarekin hasi zen. "Eguneroko meza" liburua argitaratu zuen, gazteleratik itzulita, (Jaime) Kerexetarekin batera.

6. Espetxean frantsesa eta alemana ikasten

- **Erref**: AMT-004/009
- **Iraupena**: 0:01:33. **Hasi**: 00:19:47. **Bukatu**: 00:21:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa
- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Frantsesez zekien kartzelako kide batekin ikasi zuen frantsesa, eta berdin ingelesez ere beste kide batekin. Lord Byronen "El Corsario" euskaratu zuen. Alemanez ere ikasi zuen han.

7. Julian Besteirorekin kartzelan

- **Erref**: AMT-004/010
- **Iraupena**: 0:02:36. **Hasi**: 00:21:20. **Bukatu**: 00:23:56
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:
Julian Besteirorekin egon zen kartzelan. Alemanezko zalantzak, hari galdetzen zizkioten. Besteirok Madrid entregatu omen zion Francori, halabeharrez. Hari buruzkoak kontatzen ditu.

8. Liburu klasikoen itzulpenak

- **Erref**: AMT-004/011
- **Iraupena**: 0:03:42. **Hasi**: 00:23:56. **Bukatu**: 00:27:38
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Goi mailako ikasketak
- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Ikasketa guztiak latinez egin zituen, hamalau urtez. Grekoa ere ikasi zuen bertan, eta zertxobait hebreeraz ere bai. Erromako eta Greziako klasikoen itzulpenak egin zituen, bere eta Zaitegi eta Ibiñagabeitiaren gogoz. Gaizka Barandiaranek Homeroren `Iliada´ liburua itzuli zuen. Homeroren Odisea itzuli zuen Santik. Euskara jakinda, alemana eta greziera errazak omen dira.

9. Hizkuntza askotatik itzulpenak

- **Erref**: AMT-004/012
- **Iraupena**: 0:03:41. **Hasi**: 00:27:38. **Bukatu**: 00:31:19
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Danteren "Divina Comedia" gehiago kostatu zitzaion itzultzea. Lord Byron (ingelesetik) eta Espriuren bertsoen (katalanetik) itzulpenak ere egin zituen. Rosalia de Castroren etxea zelakoa zen azaltzen du. Rosalia de Castroren bertsoak (galizieratik) itzultzeko ditu.

10. Fraideen egunerokoa goizez

- **Erref**: AMT-004/014
- **Iraupena**: 0:05:18. **Hasi**: 00:33:42. **Bukatu**: 00:39:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:
Fraideen bizitza zelakoa den azaltzen du. Goizetik gaueraino eguna zelan antolatzen duen kontatzen du. Errezoak, otoitzak, ortua... Lau oilanda eta oilar bat ditu.

11. Fraideen egunerokoa arratsaldez

- **Erref**: AMT-004/015
- **Iraupena**: 0:02:45. **Hasi**: 00:39:00. **Bukatu**: 00:41:45
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak

Laburpena:
Itzulpena egiten ari da, Santa Teresaren bizitzari buruzkoa. Bazkalostean, solasaldia izaten dute eta ondoren siesta egiten dute. Errezoak, otoitzak... izaten dituzte.

12. Olerti aldizkariari buruzkoak

- **Erref**: AMT-004/016
- **Iraupena**: 0:03:41. **Hasi**: 00:41:45. **Bukatu**: 00:45:26
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Irakurtzea
- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Olerti aldizkariari buruzkoak kontatzen ditu, baita kartzelatik irten orduko ibilerak ere. Kantabrian zegoela, Karmel aldizkaria argitaratzen hasi zen. "Mila euskal olerki eder" liburua argitaratua zuen baina Euskal Herrian olerki aldizkaria falta zela iruditu zitzaion. 1959an argitaratu zuen Olerti aldizkaria, 1970era arte.

13. Olerti aldizkariari debekua

- **Erref**: AMT-004/017
- **Iraupena**: 0:01:46. **Hasi**: 00:45:26. **Bukatu**: 00:47:12

- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco
- Aisia » Kultura » Irakurtzea
- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Olerti aldizkaria ateratzeko baimenik ez zioten inoiz eman izan baina argitaratzen jarraitu zuen, harik eta 1970ean Madrildik gehiago ez argitaratzeko debekua jaso zuen arte. Euskal Herriko olerkari onenek idazten zutela bertan dio.

14. Frankismoaren eragina euskaltzaleengan

- **Erref**: AMT-004/018
- **Iraupena**: 0:03:48. **Hasi**: 00:47:12. **Bukatu**: 00:51:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco

Laburpena:
Francok euskarazaleak eta idazleak zigortu zituela dio, gizartean kalterik gehien egiten dutelako. Jaurlaritzako agintari asko fraide izandakoak edo fraideekin ikasitakoak direla dio.

15. Eragozpenik ez euskaraz aritzeko

- **Erref**: AMT-004/019
- **Iraupena**: 0:03:08. **Hasi**: 00:51:00. **Bukatu**: 00:54:08
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco

Laburpena:
Gaur errazagoa da ikastea. Kartzelan ez zuen eragozpenik izan ikasteko. Frankismoan jesuitak eta eskolapioak, oso zigortuak izan ziren; frantziskotarrak, ez hainbeste, ezta karmeldarrak ere. Euskararen alde aritzeko ez du eragozpenik izan.

16. Osasunari buruzko liburua

- **Erref**: AMT-004/020
- **Iraupena**: 0:02:49. **Hasi**: 00:54:08. **Bukatu**: 00:56:57
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Erremedioak
- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Ilea mozterako garaian, ilargiak eragin handia duela kontatu izan diote, baita arbolak inausterakoan ere. "Euskaldunak eta osasuna" liburuari buruzkoak kontatzen ditu.

17. Bizkaierari indarra emateko lanean

- **Erref**: AMT-004/021
- **Iraupena**: 0:04:01. **Hasi**: 00:56:57. **Bukatu**: 01:00:58
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua
- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Euskarazaintza. Bizkaierari indarra emateko lanean aritzen da. Bizkaiko idazleak aipatzen ditu. Txilardegi onenetarikoa iruditzen zaio. Amatiño ere aipatzen du.

18. Bihotzerrearentzako konponbidea

- **Erref**: AMT-004/022
- **Iraupena**: 0:02:51. **Hasi**: 01:00:58. **Bukatu**: 01:03:49
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Erremedioak

Laburpena:
Bihotzerrearentzako erremedioa aipatzen du. Janarien arteko nahasteak eragiten duela dio. Emakumeek mantzanilla hartzen omen dute. Medikuntza guztia belarretatik datorrela dio. Baserritarrek eurek sendatzen omen zituzten beraien gaitzak. Gurasoek belarrak lehortuta izaten omen zituzten, erabiltzeko.

19. Bizkaiera, denean antzekoa

- **Erref**: AMT-004/023
- **Iraupena**: 0:03:35. **Hasi**: 01:03:49. **Bukatu**: 01:07:24
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua

Laburpena:
Bizkaierako aldaerak antzekoak direla dio, Ondarroan eta Bermeon izan ezik. Lekuan lekuko hizkera irakatsi behar dela uste du.

20. Bizkaieraren hainbat aldaera eztabaidagai

- **Erref**: AMT-004/025
- **Iraupena**: 0:03:46. **Hasi**: 01:08:00. **Bukatu**: 01:11:46
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua

Laburpena:
Azkue maisu handia izan da beretzat. Azkueren garaian, baita Orixek ere, "dau" eta "deu" aldaerak ikertu zituzten. Bi aldaerei buruz berba egiten du.

21. Azkue eta Aitzol eredu

- **Erref**: AMT-004/026
- **Iraupena**: 0:03:27. **Hasi**: 01:11:46. **Bukatu**: 01:15:13
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua

Laburpena:
"Be" eta "bere" aldaerei buruzkoak aipatzen ditu. Azkueren tradizioari jarraitu izan zaio. Aitzolen ereduari jarraitu izan dio, "y" hizkiaren ordez, "j" erabiliz.

22. Bizkaiera eta batua

- **Erref**: AMT-004/027
- **Iraupena**: 0:03:37. **Hasi**: 01:15:13. **Bukatu**: 01:18:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua

Laburpena:
Bizkaiera eta batuaren artean ez du alde handirik nabaritzen. Berbak jaten dituzten kasuetan, elkar ulertzea zailagoa izaten dela dio baina gainontzean, antzerakoak direla iruditzen zaio. Bakoitzak berea egitearen aldekoa da.

23. Bertso txapelketa batean epaile

- **Erref**: AMT-004/029
- **Iraupena**: 0:03:58. **Hasi**: 01:19:38. **Bukatu**: 01:23:36
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Bertsolaritza
- Aisia » Kultura » Idaztea

Laburpena:
Bertso txapelketetara joaten zen. Areatzan (Arenal) izan zen lehenengo txapelketa Bizkaian eta epaile jardun zuen. Tranpak egin zituztela esan zieten. Enbeita zela onena dio berak. "Gure bertsolariak" izeneko liburua argitaratu zuen.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-11-21

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com